

Statsråd Siv Jensen
Att: arkiv.postmottak@fin.dep.no

Vår ref. LM

Oslo, 6. februar 2019

Diabetesforbundets innspill til statsbudsjettet for 2020

Diabetesforbundet er en uavhengig interesseorganisasjon for folk som har diabetes og andre som er interessert i diabetes. Forbundet ble stiftet i 1948 og har omkring 35.000 medlemmer, 19 fylkeslag og 138 lokalforeninger.

Diabetesforbundet jobber for et godt liv med diabetes – og en framtid uten.

Her følger Diabetesforbundets innspill til statsbudsjettet for 2020:

- Diabetesforbundet ber regjeringen om å utrede andre måter å skjerme for store sykdomsutgifter som faller utenfor dagens støtteordninger.
- Diabetesforbundet ber regjeringen utrede hvordan prispolitiske virkemidler kan brukes mer aktivt og målrettet for å dreie befolkningens forbruk mot sunne mat- og drikkevarer.
- Diabetesforbundet ber om at sukkeravgiften får et klart folkehelseformål og at avgiften må legges på et slikt nivå at den gir ønskede vridningseffekter mot sunnere matvarer.

Skjermingsordninger for store sykdomsutgifter

For personer med diabetes ga særfradraget for store sykdomsutgifter en kompensasjon for utgifter som følge av sykdommen og som ikke ble dekket av andre støtteordninger. Dette er utgifter som hver for seg ikke utgjør så mye, men samlet er de en økonomisk belastning for mange. Særfradragsordningen for store sykdomsutgifter gjelder i dag kun for de skattyterne som har fått

innvilget særfradrag for inntektsårene 2010 og 2011, mens andre med tilsvarende utgifter må selv betale disse fullt ut.

Sykdomsutgifter for behandling av diabetes er i all hovedsak knyttet til egenbehandling for å forebygge alvorlige komplikasjoner som hjerte- og karsykdom, blindhet, nyresykdom og amputasjon av føtter. Å få en kompensasjon for slike utgifter, gir ekstra insentiver til å ta bedre vare på seg selv og drive god egenbehandling, og dermed leve så godt som mulig med sykdommen. Dette sparer den enkelte for mye lidelse og samfunnet for store kostnader.

Diabetesforbundet ber regjeringen om å utrede andre måter å skjerme for store sykdomsutgifter som faller utenfor dagens støtteordninger.

Prispolitiske virkemidler i folkehelsepolitikken

Den største andelen av for tidlig død i befolkningen skyldes de ikke-smittsomme sykdommene; hjerte- og karsykdommer, kroniske lungesykdommer, kreft og diabetes type 2¹. På verdensbasis utgjør dette over to tredjedeler av dødstilfellene. Felles risikofaktorer for disse sykdommene er knyttet til helserelatert atferd som usunt kosthold, røyking, inaktivitet og alkoholbruk.

Norge har forpliktet seg til WHO sitt mål om å **redusere for tidlig død av ikke-smittsomme sykdommer med 25 prosent innen 2025**². Dette krever en offensiv innsats hvor flere tiltak og virkemidler tas i bruk.

Pris er av stor betydning for forbruksmønsteret vårt når det gjelder mat. Generelt er grupper med lavere sosioøkonomisk status mer prissensitive. Pris har også innvirkning på forbruket til barn og unge. Diabetesforbundet mener prisvirkemidler på mat og drikke må brukes mer aktivt i arbeidet for å fremme sunt kosthold, forebygge overvekt og utjevne sosiale helseforskjeller.

Den offentlige folkehelsepolitikken må gjenspeile forholdet mellom individets valgfrihet og forhold i samfunnet som den enkelte ikke kan kontrollere. Strukturelle og befolkningsrettede tiltak gjennom finanspolitiske virkemidler er nødvendig, og det må tydeliggjøres i den økonomiske politikken og i konkrete satsinger over statsbudsjettet.

Sukkeravgift (kap. 5555, post 70: Avgift på sjokolade – og sukkervarer og kap. 5556, post 70: Avgift på alkoholfrie drikkevarer)

WHO understreker også behovet for befolkningsrettede, strukturelle tiltak og anbefaler å ta i bruk prisvirkemidler for å fremme et sunt kosthold. De anbefaler særlig avgiftsøkning og viser til at det er mer effektivt enn prisreduksjon. Sukkeravgiften kan bli et slikt tiltak, men dagens ordning er uklar, lite treffsikker og får uhensiktsmessige konsekvenser. Diabetesforbundet støtter arbeidet med å

¹ Samfunnsutvikling for god folkehelse – Rapport om status og råd for videreutvikling av folkehelsearbeidet i Norge, Helsedirektoratet 06/2014

² NCD-strategi (2013–2017)

utrede sukkeravgiften. Vi understreker at sukkeravgiften må få et klart folkehelseformål og avgiften må legges på et slikt nivå at den gir ønskede vridningseffekter mot sunnere matvarer.

Diabetesforbundet ber regjeringen utrede hvordan prispolitiske virkemidler kan brukes mer aktivt og målrettet for å dreie befolkningens forbruk mot sunne mat- og drikkevarer.

Diabetesforbundet ber om at sukkeravgiften får et klart folkehelseformål og at avgiften må legges på et slikt nivå at den gir ønskede vridningseffekter mot sunnere matvarer

Kontaktinformasjon: Linda Markham, politisk rådgiver. Epost: linda.markham@diabetes.no eller telefon: 994 17 704.

Med vennlig hilsen

diabetesforbundet

Sverre Ur
forbundsleder

Bjørnar Allgot
generalsekretær